

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ruКЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къырал жумушла

«Бизге кесибизни товарларыбыз битеу дуниягъа белгили болурча амалла керекдиле»

РФ-ни Президенти Владимир Путин «Жангы кезиуге къыйматлы башламчылыкъла» деген ат бла жыл сайын бардырылуучу юнчю форумну пленар жыйылыуна къатышханды. Тобешиню Жангы проектлени бардырыу жаны бла стратегиалы башламчылыкъланы агентствосу бла Росконгресс ВТБ-ни себеплиги бла къурагъандыла. Анга КъМР-ни Башчысы Казбек Коков башха регион таматала бла бирге къатышханды.

Жыйылыну кезиуонде жангы ата журтлу товар белгилени сайлар мурат бла бардырылган конкурса хорлагъанланы кёрмючлери не уллу эс бурулгъанды. Эриши Президентни буйругу бла предприятиялагъа тутхучулукъ этер мурат бла къуралган эди. Анга Къабарты-Малкъардан 13 компания къатышханды.

Владимир Путин кеп заманлы

ичинде тыш къыраллы компанияла хыйла амаллары бла ата журтну продукциясын арта туртуп тургъанларын эсгертгенди. «Кесибизни предпринимательлерибиз товар белгиледен къошакъ хайыр алырга юйренирге керекдиле. Къырал а ала товарларын сатханда, бютюн уллу файда алырга мадарла этерге тийишлиди. Бизге ата журтлу товарланы битеу дунияда да атлары айтылырга амалла керекдиле. Бюгюнден башлап товар белгилерин энчи предпринимательле бла кеслерине иш мажаргъанла да эсеплерге боллукъдула», - дегенди Президент.

Къыралны Башчысы сагъынылган конкурса хорлагъан гитче эмда орта предприятиялагъа тутхучулукъ этиуню мадарларын излерге буюргъандыла. Казбек Коков КъМР-ни Правительствоосуна республиканы предприятияларына да болушлукъ этиуню амалларын

жарашдырырга кереклисин эсгертгенди.

Саулай алгъанда, 2023 форумгъа бир заманда да болмагъанча кеп заявка жиберилгенди - битеу регионладан 24 минг чакълы проект бла башламчылыкъ. Къабарты-Малкъар эсепге алынган заяваланы саны бла СКФО-да биринчи жерни алгъанды. Республикадан предпринимательлик эмда цифралы жумушла жаны бла 248 социал, техника, кадрла, экология башламчылыкъла бла оюмла этилгендиле. Жаш телю бу жол бютюн да тири болгъанды.

КъМР-ни Башчысы Правительствогъа дагъыда битеу башламчылыкъланы сюзюп, алагъа онг болгъаны къадар себеплик этерге буюргъанды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасы.

ЖАБЫЛЫУ

«Сау къал, кинофестиваль, энтта тюбеширбиз»

Тереге айланган «Къабарты-Малкъар -2023» халкъла аралы кинофестиваль Нальчикде төрт кюнню баргъанды. Башланганындача, ол къызыл жолчукъда белгиле артистлерибизни, къонакъларыбызны барыулары бла ачылгъанды. Биринчиле болуп КъМР-ни, РФ-ни да сыйлы артисткалары Наталья Гасташева бла Таукенланы Галина чыкъгъандыла. Аланы изларындан КъМР-ни сыйлы артистлери Мамайланы Фатимат, Текуланы Амур, Москва областда Кожевников атлы къырал академиялы хорну жырчысы Атмырзаланы Танзила, дагъыда башхала баргъандыла. Алагъа къараучула, къол булгъап, къарс да къагъып, жарыкъ тюбегендиле.

Ахыры 3-чю бетдеди.

Оноу

Закийлени намысларын кере

Баш Кавказ таулары Къабарты-Малкъарны Чегем районунда юч төппесине совет литераторланы, Улуу Ата журт урушка къатышхан Къулийланы Къайсынны, Алим Кешоковну эмда Мустай Каримни атлары аталгъандыла. Алай буйрукъгъа Россейни Правительствоосуна Председатели Михаил Мишустин къол салгъанды.

«Географиялы объектге ат атау» федерал законга, КъМР-ни Парламентини башламчылыгына да тийишлиликде эмда Улуу Ата журт урушну ветеранларыны, КъМР-ни бла Башкъортостанны культураларыны келечилерини Къулийланы Къайсынны, А.П.Кешоковну, М.С. Каримни атларын ёлюмсюз этер ююн, аланы атларын КъМР-де орналган, эндиге дери атлары болмагъан тау төппелеге атаргъа», деп айтылады праволу билдириуени сайтында басманланган документде.

Орус география обществону альпинистлерини къаууму 2018 жылда Баш Кавказ таулары Чегем ауызда 3582 метр бийиклиги болган атсыз төппесине ёрлегендиле эмда анда «Мустай Карим атлы Пик» деген жазыулары бла эсгерте къангачыкъны орнатхандыла.

Мадар

Тозурагъан юйледен – жангыларына

Къабарты-Малкъарда тозурагъан эм жашаргъа къоркъуулу юйледен кечорюу жаны бла программагъа кере кеп фатарлы 63 юйде жашагъан 2700 чакълы бир адамгъа жангы фатарла берилликдиле. Жараусу юйлеге 2022 жылны биринчи январына дери эсепге тюшгенле саналадыла. Алай бла программаны чеклеринде 2022-2025 жыллада танг кесек заманлы жангы жашау журтланы сакълагъан 2669 адам кечорюлюкюдо.

Программа бир ненча кесекден къурадыла. Анга кере, 2023 жылны ахырына дери Нальчик бла Наргъала шахарлада, Солдатская, Учебное эм Красносельское элде 700 адам жашау журт къоллу боллукъдула. Аланы бир къаууму жангы жашау журтла ала турадыла.

Бизни корр.

Унутмау

Сирияда орамладан бирине аты аталгъанды, эсгерте салынгъанды

Тамата прапорщик Таталаны Элдарны жашы Заурну аты Сирия Республикада шахарладан биринде орамгъа аталгъанды, анда эсгертиу къанга да орнатылгъанды.

9 бет

Устазны бла насийхатчыны жылы

Усталыгъына кертичини – даражасы бийик

Барыбыз да билгенден, быйыл «Устазны бла насийхатчыны» жылыды. Аны бла байламлы газетибизни бетлеринде биз бу усталыкъны сайлап, анга жашауларын толусунлай жоралагъан адамларыбызны юслеринден бириуню тийишли керебиз. Бюгюн сизни аллай устаз бла Темукюланы Асият танышдырады.

10 бет

Кенгеш

Миллет проектлени толтурууга,
школланы кзурулушларына да энчи эс бурулганды

КМР-ни Башчысы Казбек Кокос Регионланы айнтыу жаны бла правительстволу комиссияны президиумуну селектор кенгешине кыатышканды. Аны РФ-ни Правительствосуну Председателини орунбасары Марат Хуснуллин бардырганды. Анда миллет эмда федерал проектлеге бёлонгөн асча кыял кзуратылганыны юсюнден сёз барганды, школланы кзурулушларына бла ремонтларына энчи эс бурулганды.

Бюгюнлюкде республикада 16 школ ишлене турды, аладан жетиси быйыл декабрьде хайырланьрга берилликдиле, тогузусу эки жылны ичинде ишленип бошалыкдыла. Ол ишлеге «Шёндюго школ» деген федерал проектге кёре 7,5 миллиард сомдан аслам бёлонюрюкдү. Быйыл дагыда 40 окьюу юйге тынгылы ремонт этилликти, аланы шёндюго окьюу керекле бла жалчытуу кюлгва алынганды.

Саулык саклау, спорт эмда маданият объектлени кзурулушлары, жангыртуу ишлери да андан ары бар

дырыладыла. Тийрелени тапландыруу, жашау журтла-коммунал мюлкню ишин игилендириу, жашау журтланы кзурулушларын бютюн кыстау бардыруу бла байламлы проектле да толтуруладыла. Сёз ючюн, быйыл хайырланьрга берилген жашау журтланы саны 11,5 процентге кёбейгенди, ипотека кредитле алгынланы саны да 30 процент чаклы бирге ёсгенди.

Жолла бла байламлы проектлеге бла программалагыа кёре да 22 объектде тийишли ишле бошалгандыла, 8 участкада бегитиу мадарла этилгендиле, 14 регионал эмда жер-жерли автомобиль жоллада: Кенже-Шалушка, Шалушка-Каменка, Акь-Суу-4-й посёлок, Лескен-Ерок-ко-Экинчи Лескен, Майский-Заречное-Ново-Ивановское, Эски Черек-Жемтала-Сукан-Суу, Залукокоже-Лесгор жоллада ремонт ишле этилгендиле, дагыда Бахсан суудагы кёпюр, Нарткыала-Кахун-Правоурванский, Нальчик-Майский, Нарткыала-Кахун-Правоурванский, Аргудан-Огыары Аргудан, Эски Черек-Черная Речка жоллада быргыла жангыртылгандыла, Звёздный

элле кирген жерде да керекли жумушла тамамлангандыла.

Жолланы игилендириуну баш эсеплеринден бири – авариялада ёлгенлени санын 47 процентге азайтырга кюлдан келгенди. Дагыда РФ-ни Правительствосу Кыбарты-Малкыарны энтта да 44 автобус берилирини юсюнден тилегин кыбыл кёргенди. Ала орта класслы боллукдыла, Нальчикде жюрюрюкдюле, деп билдиргендиле КМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасындан.

Парламент

Кьонакьбайлыкьны тап кзурауну онглары сюзюлгендиле

КМР-ни Парламентини Физкультура, спорт эм туризм эмда Аграр соруула, табийгьатны хайырланьу, экология эм тёгерекдеги кзурутетни саклау жаны бла комитетлери бирге бардырган кенгертилген жыйылыуда Чегем муниципал районну юлгюсюнде туризмни фйдалы бёлюмлерин айнтытууну соруулары сюзюлгендиле

Аны ишине законна чыгарычу органны башчысыны орунбасарлары **Жанатайлары Салим** бла **Мурат Карданов**, депутатла, жууаплы органланы келечилери кыатышкандыла.

Физкультура, спорт эм туризм комитетни башчысы **Арсен Барагунов**, тюбешууну ача, Чегем район КМР-де айбат, табийгьат эм тарых эсгер-тмеледен бай жерледен бири болгьанын айтханды. Мында этнография, эл мюлк, маданият-жарыкьландыруу эм экстремал туризмни айнтытырга битеу онгла бардыла. Депутат бюгюнлюкде кыралда ич туризмге энчи эс бурулгьанын белгилеп, республикада бу сферада болгьан кемчили-клени кетерирге, кьонакьланы санын алай бла кёбейтирге кереклисини юсюнден айтханды.

Аграр соруула, табийгьатны хайырланьу, экология эм тёгерекдеги кзурутетни саклау

Виолетта Каскулова туризмни айнтытуу жаны бла кьаллай мадарла толтурулганларыны, мындан ары борчланы бла башламчылыкьланы юслеринден

пинг дегенча экстремал солуду да кзуралганды. Кыбарты-Малкьар бийик-тау кырал заповедникде уа беш экология маршрут кзуралганды. Аладан бири Башилдеди.

«Тау Кыбарты-Малкьар» регион маршрут тири айнтылады мында. Муратланы юслеринден айтханда, Акьтопуракь ауушну айнтыу жаны бла мадарла кзураладыла. Анда жаяу айланырча эмда солурча жерле боллукдыла.

Сюзюлген сорууга оюмларын айта, жыйылгьанла туристлени кьоркьуусузлыкьларын жалчытууну, бийик-тау заповедникни эм экология маршрутланы болумларыны, кьонакьбайлыкь сферада объектлени кёбейтиуну, бу жумушла бла кюрешгенлеге себепликни, агротуризмни айнтытууну, турист полиция кзурауну, башча регионланы сынаулары бла шагырейленууну, кьонакь юйлену ишлетууну, туристлени жумушларын тамамлауну игилендириуну юслеринден айттылганды.

Жыйылыуда этилген башламчылыкьланы бирге келишдирип, жууаплы органлагыа эсгертилеу кыбыл кёрулгендиле.

КМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Эл мюлк

Тирлик жыйыу чырмаусуз барады

Кёп болмай Россейни Эл мюлк министри **Дмитрий Патрушевни** башчылыкьгы бла ведомствону оператив штабын кенгеше болгьанды. Ол видеоконференция амал бла бардырылганды. Анга кыралны регионларындан агропромышленный комплексни келечилери, ол санда КМР-ни эл мюлк министри **Хасан Сижажев** да кыатышкандыла. Тюбешуу кезиуло сабан ишле кыалай баргьанларына жораланганды.

Жыйылууну башлай, Дмитрий Патрушев кыралда урлукь салыу тынгылы тамамлангьанын эм бюгюнлюкде талай кыауум регионда, ол санда Шимал Кавказны субъектлеринде, тирликни жыйып башлагьанларын билдиргенди. Ол айтханга кёре, кыылкылыладан 2 миллион тоннадан аслам жыйылгьанды. Былтыр бу заман бла тенгешдиргенде, ол иги да асламды. Аны бла бирге картофну эм башча тахта кёгетлени да кыстау жыйып кюрешедиле.

Кыбарты-Малкыарны юсюнден айтханда, бу кюнледе мюлк

келе кыылкылыланы оруп башлагьандыла. Хар замандача, биринчи сабанлагыа Терк, Май, Прохладна районланы ишчилери чыгьадыла. Ала жайлыкь эм кыылкылы арпаны бла кюзюк будайны орадыла. Алай бла бусагыатда 5,4 минг гектардан 20,5 минг тонна мирзеу алыннганды.

Аны бла бирге республиканы консерва заводлары кзудоруну бла тахта кёгетлени, жарашдырып кюрешедиле. Терек бахчалада уа балли, кирас, шаптал жыйыладыла. Наныкь бла дугьум да жетгендиле, жууукь заманда уа кёкшууну жыйып башларыкьдыла. Жыйылгьан тирлик бузулуп кьалмаз ючюн тюзюнлей тюкенлеге неда тыш регионлагыа жибериледи.

Саулай алып айтханда, республикада жерчилик бла байламлы ишле агротехника болжалладан кеч кьалмай толтуруладыла.

Федерал министр кюзюклеге сабанланы хазырлаугьа да эс буруругьа тийишлисин эсге салганды.

Сютге танг кесек кьошулгьанды

Бусагыатда Кыбарты-Малкьарда малланы иги кесеги жайлыкьлада кечинедиле. Белгилисича, тау бетледе эм эл тийреледе отлагьан ийнеклени сютлерине да иги кьошулады. Аны бла бирге аны кзурамы да игилендириледи.

Быйыл жауунлу жыл болгьаны себепли, ханс иги ёсгенди. Аны ючюн бир-бир мюлкледе кырыдыкы экинчи кере чалып, мал аш хазырлагьанла да бардыла. Дагыда мирзеуно оргьандан сора, саламындан тёгерек неда тёртгюл батанла

этип, кыстырыкьла кзурайдыла.

Шимал Кавказны статистика управлениасындан билдиргенлерича, бюгюнлюкде Кыбарты-Малкыарны мюлклеринде 268,4 минг тууар саналады, андан 136,7 минг ийнекледиле.

Быйыл беш айгыа сютден 183,1 минг тонна алыннганды. Былтыр бу заман бла тенгешдиргенде, ол 1,1 процентге кёпдү.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

жаны бла комитетни башчысы **Артур Текушев** кьонакьла сойюп келген жерлени шёндюго излемлеге келишдириу, тарых эсгертиелени тапландыруу, жангы маршрутла кзурау жумушла Чегемге келген туристлени санын кёбейтирге онг берилгюн белгилегенди.

Районну башчысыны экономика соруула жаны бла орунбасары **Амир Цеев** эм КМР-ни Курортла эм туризм министрствосуну бёлюмюно таматасы

билдиргендиле.

Чегем районнга былтыр жюз мингден аслам адам келгендиле. Битеу да бирге районда алты кьонакь юй бардыла, алада беш жюз адам сыйынады. Асламында Чегем чучурланы, Эл-Тюбю элни, «Огыары Чегем» археология-турист комплексни, Кьулийланы Кыайсыны туугьан юйюн, Кьум-Тюбю сыртлыкькы кёрюрге келедиле адамла. Чегем ауузда дагыда паропланеризм, роуп-джам-

Жыйылыу

Къыш суукълада апчымазча

Келир кюз эмда къыш кезиулеге хазырлануу жаны бла республикалы комиссияны кенгешин КъМР-ни Правительство-суну Председатели биринчи орунбасары Муаед Кунижев бардырганды. Жыйылыуға къурулуш эмда ЖКХ министр Алим Бербеков, суу, жылыу, газ, электрокюч бла жалчытычуу организацияланы, жер-жерли администрацияланы башчылары эмда келечилери да къатышхан эдиле.

Бу кюнлеге не зат этилгени бла жыйылганланы Алим Бербеков шагъырейлендиргенди. Биринчиден, къысха статистика: Къабарты-Малкъарда битеу да 2753 кеп фатарлы юй барды, 387 котельня иштейди, жылыу бла жалчытхан – кеп къалмай жарым минг километр эмда 414 километр а суу быргъыла хайырлануадыла. Алаға эмда башха инфраструктураға къыш суукъла башлангынчы тынгылы къарап чыгъарға керекди. Объектеде тозураган, бузулган, эски болган атери бар эсе – аны алышырга не да жангыртырга тийишлиди.

Министр билдиргенича, сагъынылган ишлени эмда жумушланы барына да быйыл битеу да 959 миллион сом къоратылыккъды. Андан жюз

миллионун жер-жерли администрацияла бөлүрге керекде, 828,8 миллион сомға уа электрокюч эмда кеп отлукъ бла жалчытхан организацияла мадар этерикдиле. Аладан сора да, Урунуу эмда социал къоруулау, Саулукъ сакълау, Жарыкъландыруу эмда илму министерствола да кеслеринде объектлени эмда инфраструктураны къышха хазырларыкъдыла.

Саулай айтханда, бу кюнлеге кеп фатарлы юйлени, котельняланы, жылыу сетьлени эмда суу быргъыла экиден бири хазырдыла дерчады. Билим беруу учреждениаланы ючден биринден къалганларында мадар этилгенди, саулукъ сакълау бөлүмде уа энтта да кеп иш барды.

Налчык шахар округну жер-жерли администрациясыны

башчысыны орунбасары Анатолий Тонконог муниципалитетде болум бла шагъырейлендиргенди. Кеп фатарлы юйлени саны нелай бир болганын, аланы жумушларына кимле къараганларын, къайсыларында не зат этилгенин билдиргенди. Айтханына кере, 1250 юйден кеп къалмай экиден бири къышха хазырдыла. Специалистле алада хар неге да жик-жиги бла къарап чыкыгандыла, деп ышандырганды Анатолий Тонконог.

Республиканы ара шахарын жылыу бла «Налчыкские теплосети» организация жалчытады. Ол да 2000 миллион сом багъасына мадар этерикди. Аны специалистери котельняланы, сетьлени тинтедиле, керек жерлерин жангыртадыла.

«Водоканалда» да иш барды. Муаед Кунижев бу организация банкрот халда болганын эсге салып, аны жангыдан къурау жумушну терклендирге чакътырганды.

Районланы администрацияларыны, министрстволаны эмда ресурсла бла жалчытхан

организацияланы келечилери селешгенлеринден сора эсгертиуле этилгендиле. Биринчилери эмда шахар округла, жашау журт фондлары хазыр болганына шагъат этген паспортларына келир сентябрьге дери къол салды бирдиргенди. Жылыу бла жалчытхан организация уа аны октябрь башлангынчы тамамларға борчлуду. Ызы бла къагъытларын Къурулуш эмда ЖКХ министрствого жиберликдиле.

Жумушларына къарар организация болмаган кеп фатарлы юйлени да оноун этерге тийишлиди. Асфалт жайылыкк орамлада не да тап этиллик башлазла жер тубюнде инженер коммуникацияланы алышырга керек эсе, ол ишни да болжалына салырга жарарыкъ туюлюду.

Къышха хазырлануу къалай барганына Къурулуш эмда ЖКХ министрствону адамлары дайым кез-куулак болуп турадыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Газет окуучуну оюму

«Заман» — мени кертти шүөхүм

Багъалы редакция, мен Мырзаланы Аминатма, Эл-Тубюнден. Атам Аккайланы Суфиян, урушха кетип, андан кыйтмай къалганды. Мен ол къазауатха кетген кюнледе тууганма. Анам, ана къарындашларым ёсдюргендиле. Жетмишинчи жылланы ортасында Мырзаланы Мухтар бла юйор къурап, жети сабий ёсдюргенбиз.

Ала да ёсгендиле, окууулу, билимли болгандыла, бирер жерде иштейдиле, жашайдыла. Биргеме гитче къыз Мариям турады. Ол элде клубну таматасыды. «Заман» газетибизге жаздырганлай турады. Бир харфын, сезон да кыймай окуйма десем, ётюрюк айтырыкъ туюолме.

Анда юлгоге тийишли, ахшы адамларыбызны юслеринден хапарланы бек сойюп окуйма: докторламы, усталамы, сабанчыламы, малчыламы боладыла. Къаллай уста адамларыбыз бардыла деп, бек къууанам.

Андан сора адет-тёрелерибиз, маданиятыбыз бла байламлы хапарлаға да уллу эс бурама. Аланы унутурға арталлы да жарарыкъ туююлду. Бир бирге хурмет этгенден башлап, тойлаға, къууанчаға дери нечик ариу адет-лерибиз бардыла? «Заман» а аланы дайым эсибизге салганлай турады. Сау болсунла анда ишлеген журналистле эм башха ишчиле да.

«Заман» газетибиз кесича энчи дунияды. Хар окууучу табарыкъды анда кесине сейир материал. Аны алып, бир шагъырей болсанг, дайым излегенлей, сакълаганлай турлукъса. Мен кесим да алайма. Бютюнда шабат кюнню номерин. Юй жумушларымы бошاپ, газетни къолға алып, ашыкмай, башдан-аяк окууп чыгъама. Андан сора Мусукаланы Сакинатын сёзберине кечеме. Аны окуй, сейир этеме, Сакинат ана тилибизни нечик уста биледи деп. Аны хар хапары да бай тил бла жазылады.

«Заман» газетибизни, миллетибизни да мындан ары ёмюрлери кеп болсунла! Аллах дунияға да тынлыкк-ырахатлыкк берсин!

«Сау къал, кинофестиваль, энтта тубеширбиз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Андан сора сахнаға Текуланы Амур бла Асият Думаева чыгып, «Мени Къабарты-Малкъарым» деген жарыкъ жырны айтып, залда олтурганланы кёллерин бютюн кётюргендиле. Ызы бла къууанчы бардырган Атырзаланы Танзиля бла къабарты драма театры артисти Регина Кошокова эмда КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу, халкъла аралы эмда битеуроссей кинофестивальланы къураган Сергей Новожилов чыгадыла эмда келгенлеге юч тилде салам бердиле.

—Хурметли шүөхла! Къабарты-Малкъарда кинону жо-

макълы дуниясыны эшиклери ачыла барганларына биз чексиз къууанабыз. Мында кинематографистлени этген муратлары толадыла. Мында биз шүөхлукъну сезгенлей турганбыз. Жеригиз а ариулугу, аламан табийгъаты эмда къонакъбайлы адамлары бла сыйдюртгенди кесин. Тёрт кюн кезге кёрюнмей ётгендиле», - дегенди Сергей Новожилов.

КъМР-ни маданият министрли орунбасары Къараланы Аминат а быллай аламан ишле халкъланы араларында байламлыкканы бютюн бек кючлеуге себеллик этгенлерин чертгенди. «Фестивальға атлары айтылган артистле бла бирге кинода биринчи атламларын энди эте башлаганла да келгендиле. Аланы чыгъармаларына къарарға келгенле сыйынып болмаганларын белгилерге сюеме. Ол а киноға уллу сыймекликни белгисиди», - деп, ол къонакълаға республиканы оноучуларыны атындан ыспас этгенди.

Фестивальны программасы сейирлик эмда кеп тюрюлю эди. Къараучула жангы толуметражлы, документли фильмлени эмда анимациялы суратланы кёрюрге онг тапхандыла. «Биз быллай байрамланы бардырырга не заманда да хазырбыз, къонакъланы Къабарты-Малкъарын жеринде дагыда сакълайбыз. Мындан ары да кино бла байламлы кеп фестивалыа къурауларына ийнанабыз», - дегенди министрли орунбасары.

Тёрт кюнню ичинде республиканы концерт залларыны сахналарындан аламан макъамла, жырла эшитилгенлей тургандыла, ол жабылган кезиуде да ала кеп эдиле. Музыкалы театры сахнасына къонакъла, белгиле артистлерибиз да бир бирлерин алышындыра чыкыгандыла. Белгиле билгич Тамара Глоба, Максим Колосов Къулийланы Къайсынны бла Инна Кашежеваны назмуларын айтыуу бла, Павел Новиков, Пётр Бараничев, Игорь Скрилко, Евгения Лютая, Анатолий Гуцин аламан

жырлары бла, Минги тауну тийресинде алынган «Вертикаль» кинода баш рольну ойнаган Лариса Лужина, Сергей Савин, Александр Бобров, Текуланы Амур, Атырзаланы Танзиля, «Балкария» фольклор этнография ансамбли, «Каллисто», «Жулдузчукъла» тепсеу кыуумла, Султан Хажироков, дагыда башхала жарыкъ фахмулары бла байрамны эске келтирча этгендиле.

Сёзсюз, аны кезиуунде хычыуун жумуш да тамамланганды. Фестивальда кёрюзтюлген фильмлени

режиссёрларына, продюсерлерине дипломла, саугъала да берилгендиле.

Ахырында уа бир ненча жыл мындан алгъа Къабарты-Малкъарда бардырылган фестивалга деп, композитор эмда жырыч Екатерина Семёнова жазган «Къабарты-Малкъар» деген жырны Максим Колосов бла Евгения Лютая айтхандыла. Алаға артистлени барысы да къошулгандыла. «Жангы тубешилеуге дери!» - деп кетгендиле къонакъла уллу ырызлыккыда.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

БИЛИМГЕ ЖОЛ АЧЫЛЫ

1920 жыл. Малкърарлыяны арасында окъуй-жаза билген адам бек аз болганы себепли, жахиллики кетериг жаны бла халкыны арасында уллу иш бардырырга керек эди. Башланган школла бла ликбезле кыралдыла. Башхала бла бирге Азрет да окъуп башлайды. Ликбезни бошап, ол Нальчикде окъуу шахарчыкыга кирирге мурат этеди, алай, юйорде малгъа кыраарга адам болмаганы себепли, атасы окъурга жибермей къояды.

1929 жыл. Эл Советни тилеги бла комсомолчу Мокъаланы Азретни Орта Малкърарда тюкенни таматасына саладыла. Анда кеп ишлемесе да, кесин иги жаны бла танытады, тюз ниетли адам болганын кепгозтеди.

МОЛК КЪУРАУ

1930-чу жылла битеу да онсегиз эли болгъан Уллу Малкърарга артыкъда къыйын болгъан эдиле. Ол жыллада эл молкно коллективизациялауа чырмау болгъан затладан бири – молк жюрю-тюню иги билген кадрла Черек аууунда жокну орунунда эдиле. Глашланы эл, Огъары Чегет, Тёбен Чегет бирге къурагъан Андреев атлы колхозга Бакуланы Хажимырза башчылык этгенди. Шауурдат элде НКВД атлы колхозга тамата уа Улбашланы Хажим-Бекир болгъанды. Чегет, Сауту, Фардык элле Сарбашев атлы колхозга киргендиле. Ол Табакъсойланы Къанаматны оноунда эди. Зарашы, Мухол, Къоспарты, Мукуш эллени «Орта Малкър» атлы колхозларыны председатели уа Мокъаланы Азрет болгъанды.

Ол, ючюн-къарыуун да аямал, колхозну ишин иги къуар ючюн кюрешгенди. Бригадага бла фермалага барып, халкыны арасында болуп, адамланы айтханларына тынгылап, алга ара молкле бла байламлы ол замандагы къырал политиканы анылатханды. Хар адамны ниетин биллирге, аны иги жанына тюзетирге Азретни уллу хунери болгъанды. Ол башчылык этген колхоз битеу да Черек аууунда бек игилден бирине саналганды. Бу молкде бек баш иш малчылык болганды. Беш-алты жылны ичинде колхоз Азретни башчылыкы бла къолайлы молкле айланганды, аны аты республиканы алчы колхозларыны санында айтылганды.

1939 жылда анда төрт къой, юч тууар, тауук фермала эм бир жылкы болгандыла. Къысха заманын ичинде къойланы саны эки минден он миннге, тууарланы саны эки жүзден миннге дери өсгенди, атланы саны уа эки кереге кёбейгенди. Колхозну юй къанатлы фермасында он минден артыкъ тауук болгъан

ичерге суу тапхан окъуна къыйын эди. Тюбюнден келгенде Азретни ол айтханын тюзге санагандыла. Кеп да бармай, аны юсюнден республиканы Совнаркомуну энци бегими чыккъан эди.

ЖАҢГЫ ЖЕРГЕ КИЧЮ

1937-1938 жыллада Чирик келге баргъан жолну онг жанында жюзден артыкъ юй ишленип, эллиле

лага ненча юй ишленгенини, школну, клубну къурулушлары къалай баргъанларын, къыралга къаллай бир мирзеу, эт, сют, жюн сатылганын сорганлай, керек болса уа, бөлүшханлай турганды. Республиканы Баш Советини Президиумуну Председателини къуллугунда Мокъаланы Азрет туугъан журтха, халкына керти-

Зоканы жашы Аллахбердини: «Ай анасына, къуллукчу уа бар эди, керти къуллукчу! Мен комсомол секретарыга айырылама, алай жыйылгуга барырга юсое кийгини доюн болмаганы ючюн абыйырайма. Мокъа улу уа: «Келчи, жашчык!» – деп, тюкеннге элтип, башымдан аягыма дери кийиндиргенинде, бир къарыш өсген болур эдим асыры къууанганымдан», – дегени эсимдеди».

Азретни къарындашы Муталиф а былай эсгергенди: «1957 жылны кюз арты эди. Бир 4-5 машок картофчук сатып, элге къайтырга вокзалга келип, ауулзана кетейин деп, ашханга кирген эдим. Жашауу келген эр киши бла селеше келгенинде, ол: «Сиз таулу болурсуз?» – деп сорду да, жууалны сакълай турмай: «Мен таууланы бек сюеме, жаш заманында таулу къуллукчуно шиферу болуп ишлегенме. Ма керти къуллукчу! Тюрлю-тюрлю къуллуклада ишлей, халкыга тахан бола билген, миллетине ёкюлжук этген адам эди ол, Мокъаланы Азрет Чонаевич», – деди. Мен а анга ким болганымы билдирмедим».

Алай Мокъа улуну ахшы умутларыны толурларына заманы койсюзлюго, аны бла бирге чыккъан къыйынлык юй бермегендиле. Уллу къыйын салып, Къара-Сууда ишлетген жангы журтлага кирип жашарга бюрулмагъан эди кеплеге.

ЖАЛГЪАН ДАУ

Азрет властыга терс кезден къараганды деп, къуллукыга талашан зарланы сёлери бла аны къуллуккъдан кетердиле. Чалгычы жыйыннга къошулуп, ишлей тургъан жеринде тутуп кетдиле.

Ол алгъа Бакуга, андан а Къыргызга тюшеди. Ол 1943 жылны жаз башы эди. Анда, къауум таулу бла бирге, мая бла бишакъла этип кепгозтгенде, уллу сейрге къалдыра эди къонакъбайларын. Мокъаланы Азрет 1944 жылны кюз артында кыргыз жеринде топурак юлюшюн табады. Анга ол заманда жаланда 46 жыл бола эди.

Черек аууунда аны миллетте этген огурлу ишлерин эсде тутадыла. Бабуент элни ариу орамларындан бири аны атын жюрютеди.

ЮСЮПЛАНЫ Галина
хазырлаганды.

Жылла, адамла, къадарла

Мокъаланы Чонайны жашы Азретни юсюнден бу материал архив шартлага, КъМР-ни Жазуучуларыны союзуну бла Журналистлерини союзуну члени болуп тургъан Геляяны Лизаны, Азретни таныгъанланы да эсгерилерине кере жазганды.

Халкына тахан бола билгенди, ёкюлжук да этгенди

ды. Фермаланы барысында да ахшы къошла, жангы мал орунла ишленгендиле.

ХУНЕРЛИ ОНОУЧУ

Мокъа улу эл молкно иги билгенин, адамланы ишге къурагъа уста къуллукчу болганын кепгозтгенди. Аны иш сынаула юйренирге республиканы башха молклеринден да келип башлагъан эдиле. Партианы Къабарты-Малкър обкомуну башчылары «Орта Малкър» колхозу ахшы жетишимлерине уллу эс бургандыла. Ала, ары барып, колхозчула бла, Азретни кеси бла да ишни, эллилени жашауларыны юсюнден сёлешип тургандыла. Колхозну андан ары кючлерге болушу бла бирси молклени арасында аны алчы сынауун жарыга кереклисин айтхандыла. Мокъа улуну саугага сагъат да берген эдиле.

Партианы обкомундан адамла келген тюкенни биринде Азрет аладан эрттеден да эсинде тургъан бир затны тилегенди: Зарашы, Мухол, Къоспарты, Мукуш элдеде жашагъанланы тюзюрек жерге, Къара-Сууну тийресине кёрюскер иги болуру эди дегенди. Кертиси бла да, ол элдеде жашагъанла къыйналып, битимсиз, ташлы жерде тура эдиле. Алада жерни сугаргъанны къой да,

ары кечген эдиле. Дюр-Дюр ауу-зундан жемиш топурак таштытып, ол юйленни спортдорден да Азрет кеси болганды. Алайда жангы журтха бек алгъа кечюп, ол тамызып, тютюн чыгаргъан юйорле Шунгарланы Баттал бла Йинал, Аккылары Осман, Каржаланы Йинал бла Байдуллах болгандыла. Къысхасы, уруш башлангынчы 15-20 юйор кечюп, заукълу жашап башлагандыла.

Молк таматаны алагъа этген уллу къайгырыуна, юйле ишленгенде ырыскы къоранч жетип къыйналмагъанларына колхозчула жюрек ырызлыкларынын билдире, бютюнда иги ишлери бла жууап бергендиле. Молк юч ала, ёсе баргъаны сайын, Мокъа улуну да ону этерге усталыгы ёсе барганды.

1937 жылда аны Къабарты-Малкър АССР-ни Баш Советини Президиумуна членнге, бир жылдан сора уа КъМАССР-ни Баш Советини Президиумуну Председателине айыргъан эдиле.

КЪАЙГЫРЫЛУ

Уллу къуллуклага салынганлыкыга, ол кесин бир заманда да кётюрмегенди, алгычына къайгырылу адам болганлай къалганды. Туугъан эли, сюйген «Орта Малкър» колхозу бла байламлыкын юзмей, колхозчу-

чи, тюз ниетли башчы болганын бютюнда бегирек кепгозтгенди. Чирик келно онг жагъасында, Кюнлюм бетни жемиш терекленден толтургъан да ол болганды.

Ол жыллада молклени залог, заготовка, план деген натага бла бек къыйнагъан эселе да, Мокъа улуну башчылыкы бла Черек аууунда, Чирик келно сол жагъасы майданда дуула ишлетип, тау элле къыралга сют, эт, жюн, мал дегенча затда берген эселе, тюзледен а мирзеу, нартох келтирип, эллилеге деп дуулага къуйдуруп турганды.

ЭСДЕ ТУТУУ

Мокъаланы Чонайны жашы Азретни миллетине этген ахшы ишлени Черек аууунда биледиле. Чирик келно суу бошуна кетмесин деген актылда, ол гитче электростанция къурагъа да мурат этген эди, аны жарты ишленгенлей къалгъан мурдору бюгюнлюкде да сакъланады.

Газетибиз бла кеп жылланы байламлык жюрютюп тургъан Махийланы Марзият а ликбезде ахшы ишлегени ючюн ол Мокъаланы Азрет къол салып берген грамотаны бек сыйлы сауганыча сакълап турганын айтханды. Ол а 1940 жылда болганды. Дагы да Марзият былай хапар айтханды: «Черек районда Чеченланы

Сый бериле**Жигитлиги, ётгюрлюго бла да юлгюлю**

Украинада энци аскер операцияга бизни республикадан кепле къатышадыла эмда къыралыбызны жалынчакъсызлыгы, халкыбызны тынчылыкы жашау ючюн жанларын, къанларын да аямал сермешедиле. Ала жигитледиле. Атайланы Илияс алай жашларыбыздан бириди.

Ол энци аскер операцияга кеси ырызлыкы бла барганды. Къзауатладан биринде ауур жаралы да болганды. Аны этген жигитлигини юсюнден социал

сетьледен, кепле эшитирге, газетледе да окъурга боллук эдиле. Батырлыкыны юсюнден «Ахмат» спецназы командири Апты Алаудинов да хапар айтханды. Илияс аны бла эмда башха спецназчыла бла бирге беш кюнню ичинде бир мекамда бегитилип, украинлы нацистлеге къжау къаты сермешгендиле.

Ма ол къзауатда таулу жаш ауур жаралы болады. Эки айны ичинде анга Санкт-Петербургда РФ-ни Къоруулау министрствосуну 442-чи номерли госпи-

талыны кёзлеге бакъгъан бёлюмонде атлары айтылгъан врачла бакъгандыла, билген амалларын аямал кюрешгендиле. Жарсыугъа, жашны кёзлери кёрюрча атламгандыла.

Озгъан орта кюн а Илияс юйюне къайтханды. Анга «Нальчик» халкыла аралы аэропортда тюберге Элбрус районну администрациясыны башчысы Сотталаны Къурман, аны орунбасары Отарланы Мухтар, районну жер-жерли самоуправление советини таматасыны орунбасары Жапуланы Руслан, жуууклары, танышлары, жамауат да келгендиле.

«Биринчи заманда кёзлерим кёрюрча этерле, деп уллу ышаныулукда эдим, жарсыугъа, ол мен мурат этгенча болмады. Не этерикме, урушда адамла ёлген да этедиле. Саулугъуму къайтарып, кёзлерим кёрюрча этер ючюн къзауат этип кюрешген врачлага, медсестралага да бек ыразыма. Жашау аны бла тохтап къалмайды», – дегенди Илияс.

Аны биргесине кеп жылланы ишлеген Акъкъызланы Ахмат айтханнга кере, Илияс чемер къоллуду. «Къаллай ишни башласа да, аны тынгылы этмей къыймаганды. Ётгюрлюго, жигерлиги бла да кеплеге юлгюдо», – дегенди.

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы Казбек Коков алгъаракълада

Атайланы Илиясха не жаны бла да себеплик этилгенин айтханды. «Бизни жаныбыздан анга, юйорюне да битеу керекли болушлук этилликди, ол санда саулугъун кючлендиру ючюн да къайгырылыкыда. Бюгюнлюкде къолларына сауат алып, Ата журтну жигитча къоруулай тургъан аскерчилерибиз бла ёхтемленебиз. Ала хортал болдуруп, юйлерин сау, саламат кыламырларын да бек сакълайбыз», – деп жазганды Казбек Коков телеграм-каналында.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Бюгюн аскер кыауыгаланы ветеранларыны кюнүдү

Тамата прапорщик Татталаны Элдарны жашы Заурну аты Сирия Республикада шахарладан биринде орамга аталганды, анда эсгеруу кыанга да орнатылганды. Екатеринбургда таулу жаш кыулук этген аскер бөлүмдө баниерде сураты тагылганды, аны хурметине тууган эли Кенделенде эсертме салынганды, школа юнармиячылары кыауумуна да аны аты берилгенди.

Жигит, сынаулу аскерчини, миллетни намыслы, адепли уланыны, тукүмнү эли, хурметли жашыны аты өмюрлүк болганды. Заур, Ата журтубузну кыоруулаучусуну антына кертичиликни юлгюскөн көргүзтүк, аскер борчун толтура, 2020 жылда Сирия Республикада жан бергенди. Ол «За боевые отличия» майдалга тийишли болганды. Дагында Кишиликни ордени бла сауыгаланганды, өлгенден сора.

Сирияда орамлаган бирине аты аталганды, эсертме салынганды

МУРАТЫНА ЖЕТИУ

«Заур сабийликден да аскерчи болурга сүйгөндү», – дейди жашны анасы Марина бизни бла ушакыда. – Атасы да аскерчиди, андан олою алып, бек термилгенди бу усталыкыга».

Жаш Санкт-Петербургда генерал Хрулев атлы ырысы-техника бла жалчытуу аскер академияны тауусхандан сора, Екатеринбургга Ара аскер округга ашырылганды. Билим бериуну россейли академиясыны Смольный институтуна да киргенди, усталыгынын андан ары игилендир мурат бла. Билимде алчы болганы бла бирге, спорт бла да күрөшгөндү. Аскер бөлүмнү биринчилигинде 100 метрни 10,9 секундга чабып, биринчи жерни диплому бла сауыгаланганды. Эришиуле уа, не сейир, Сирияда болгандыла. Неда институту ачык биринчилигинде кыюу бла туушуудан экинчи жерге чыккыганды. Негерлери бла бирге аркыан тартып, Урал федерал округну эришиулеринде ючюнчю болганды.

Аллай энтта көп диплолма бла сауыгала, майдалла бла командирледен ыспасла алганды ол. Жаш адам кысыха өмюрюнде быллай бир жумушуну толтурууга кыалай да жетишиди, деп сейир этерчады. Дагында Улуу Хорламны байрамында кыралыбызны арасында – Кызыл майданда – парадха юч кере кыатышханды. Ол да жашны аскерчи хунерини, аны усталыгына сүймекликни шагъаты туй-юлмюдү?

МАХТАУ

– Бир жол сөлөшөди да, аны Сирияга ашыргъанларын билдиреди. Алга иги ангылган да этмегенме кыаллай кыйын жерге туюшгенин. Анга жаланда 20 жыл толган эди ол кезиуде. Жарсымагыыз, игиме, деп турганды бизге жукъ да билдирмей. Арта ангылагына ма ол кызауатны бек кыйын кезиуне туюшгенин. Анда беш ай кыулукъ этип, сау-саламат кыйтангына Аллахха шукурла салып тургынама, – дейди ана андан ары бизге.

Заур жууукларын жарсытырга сүймөгөндү, кызауатны кыйынлыкларыны юсюнден хапарланы букъдурганды. Болсада анда «За боевые заслуги» майдал бла сауыгаланганы аны аскерчи хунерине, усталыгына, билимине шагъатлыкъ этеди. Быллай сауыга хар кимге да берилип кыалмайды.

«...Татталаны Заур Элдариович Россейли аскерлени бөлүмюнде энчи борчланы толтура, ... кесин иги жанындан көргүзгөндү. Профессионал хазырлыкты бийик даражаладады... Энчи борчланы толтурган кезиуде, бөлүмнү штабына кирген аскерчилени бла сириялы инсанланы тинтиуге жууапы болганды. Аны саклыгыны, ишин не жанындан да билгенини хайырындан штабха саууттаны, оквланы,

жюрютюрге эркин этилмеген башха затланы кийириге умут этгенле көп кере тыйылгандыла. Аны хайырындан терактланы болдурмазга, аскерчи бөлүмнү штабында кыоркунуусулукну жалчытырга онг болганды.

Жашаууна, саулуугуна кыоркунуу ишлеге кыатышханды, ол кезиуде анга салынган энчи борчланы тамамлагында, аскер хазырлыккыны, болумдан тюз оюмла этип, тийишли жумушла толтура билгенин көргүзгөндү. Командованианы буйрукларын толтура, машинаны таматасыча, аскерчилени, авиация кереклени, сауутланы, отлуккуну эм башха аскер мюлкнү ташыган колоннаны ашыргъанды», – деп жазады

ротаны командири капитан С. Харченко Заурну сауыгулауга көргүзгөн кезиуде.

– Манга сабий кёрюннгенликке, ол эр кишини ишин этгенди. Командирлери аны асыраган кюн келип, көп ариу сёзле айтхан эдиле, сау болсунла, – дейди Марина.

Эрттенликде аскер буйрукуну толтуруп кыайтхан эди Заур 2020 жылда февральны кюнлеринден биринде. Документлени берип, анасына сөлөшөди, аны да кыуандыргъанды. «Тогъуну жарымына дери сөлөшкөн болур эдик, андан сора уа байламлыкыга чыкмай кыалады. Онбирни жарымында жан бергенди. Чачдырыучу затны сыныгы чартлап, жашны аркысына тийгенди. Андан башха ачыгъан жери да болмаганды», – деп эсгереди Марина.

ИГИ НЕГЕР, НАМЫСЛЫ БАЛА

Атагъа, анагъа бек сакъ болганды Заур. «Байрамда эсимде да болмай тургъанлай сөлөшир эди, анам, чыккычы

кыабакыла аллына деп. Барсам – гол кысым. Жаны-тини – розала. Баргъан жеринден жаулукъ, минчакъ, алача бир башха сауыга алмай бир кере да кыайтмаганды», – деп эсгереди жигитни анасы.

Ишчи негерлерине да сакъ болганды. Жашладан бири юйюругу бла келишалмай, урларга ёч эди. Юйюнден да кетип, бузулуп башлаганды. Аны тюзетиуну уа командирле Заурга ышангандыла. Тёрт айны биргесине жашатып, ише жюрютгөндү, тюзелгинчи кырап турганды. «Ол жаш Екатеринбургдан келген эди аны асырарга. Мени жашауга кыайтарып, кеси уа кыалай болду деп, бек жарсыгынын айтханды. Сау болсун, кыйынын тергегени ючюн. Окъуган жеринде, аскерде негерлери жазда кыонакыга келедиле, кыабырына да кыайтадыла, унутмайдыла», – дейди Марина.

АНАНЫ ЖЮРЕГИ

Аскерчини анасыны кыадыра кыйынды. Болсада Марина бюгюн жашларын энчи аскер операцияга ашыргъан аналагы сабырлыкъ тежейди. «Аланы жюрөклеринде болганы бек иги ангылайма, барысын да кесим сезгенме. Кыыйн жумушду. Алай сабийинг усталыккыны суйюп сайласа, анга угъай дерге жарамайды. Кыралны кыорууларга сюеме, ол мени эр киши борчумду деп сюелген эсе, анга ыразы болургъа, келлендиргеге керекди. Жашларын аскерге ашыргъан аналагы тезюмлюк, сабырлыкъ

Саулукъ

Сауыгуага – амбулатория

Кыабарты-Малкыарны Башчысы Казбек Коконну буйругу бла Херсон областыны Скадовск районуну Михайловка элинде фельдшер-акушер пункт (ФАП) ишленирикди.

Республикадан ишчи кыауумну таматасы Залим Кашировок, кырулуш проектни бардырган Тимур Абаев, Скадовск муниципал округну аскер-инсан администрациясыны (ВГА) башчысы Сергей Швайко бла бирге объект ишленирик жерде болгандыла.

Эски амбулатория 1966 жылдан бери сылтаусуз борчун толтурганды. Болсада былтыр Украинаны аскер кючлери ракета бла ургъанларыннан сора, ол жараусуз болганды.

Бизни республика шеф болушлуккуну чеклеринде мында жангы мардалагы келишген, биринчи медицина болушлукъ берген стационар сюереге оноу этгенди.

Кырулуш барган жерде энчи техника турурча, материалланы салырга эм ишчиле жашарча жерле да кыураллыкыдыла.

Тинтиуле хакъсыздыла

Кыабарты-Малкыарда быйыл беш айга диспансеризацияны 94 254 адам этгенди. Сабийлени юсюндөн айтханда, 103 мингини саулуугу тинтилгенди.

Бюгюнлюкте «Саулукъ сакълау» миллет проектке кёре кимни да саулуугуна кыаратыр эм тийишли процедураланы этдирир онгу барды.

Диспансеризация – жаланда терапевтнич жокълау, эки-юч анализ бериуу бла чекленип кыалмайды. Адамны саулуугу терең тинтилгенди. Аллаи амал көп кыйын аурууланы башлана тургъан кезиулеринде ачыккыларга болушады.

Эсеплеге кёре, инсаннга тынгылы кыаралырга керек болса, ол экинчи кере да диспансеризацияга жибериледи. Сёз ючюн, колоноскопия, компьютер томография этиледи, энчи специалистге барады. Ала багырча, саулуугун кючлерча мадар излейдиле.

Эки жыйырма жыллары болмаганла диспансеризацияны юч жылга бир кере ётерге керекдиле, абаданыракыла уа жылга бир кере.

Эсге сала айтсакъ, ким болса да хакъсыз медицина тинтиуледен ётерге эркинди. Жаланда аны чеклеринде диспансеризациядачу толу кыаралмазлыгын билдирге керекди.

Бизни корр.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Мени устазым – чакыган
голюм!
Мени устазым – жылы кюнөм!
Мени устазым – жарыкк ююм!
Мени устазым – бере билим!

Усталыгына кертичини – даражасы бийик

Барыбыз да билгенден, быйыл «Устазын бла насийхатчыны» жылыды. Аны бла байламлы газетибизни бетлеринде биз бу усталыккы сайлап, анга жашауларын толусунлай жоралагы-ан адамларыбызны юсеринден бериню тийишли кёребиз. Бюгон сизни аллай устаз бла Темуккуланы Асият танышдырады.

туууп, бери, тууган жерибизге, бешжыллыкк кызычыклай келгенди. Атасы Отарланы Ахмат бла анасы Сакинат анга Жулдуз деп бошдан атамагандыла. Ары дери тууган сабийлери, жашамай, гичелей ёлюп кыала эдиле. Бу кызычыгы а тууганында окуна энчи болганды.

Жулдуз Кёнделенни 1-чи номерли школун бошап, Кыбаргы-Малкыар кырал университетни тарых-филология факультетини орус эм малкыар тили бла адабиятны бёлюмюне киреди. Аны жетишимли бошагандан сора, Огъары Бахсанни орта школунда ишлеп башлайды. Биринчи ишчи кюню кыайсы устазын да эсинде ёмюрлөгө сакланады. Жулдуз да кыард сейир этген кёзлөгө кырап, абызырагынын терктерк эсгеринююду, кеси арабыз да ушакк этсек. Анга болушлук этген адамланы да терен хурмет этип эсгереди. Школну ол замандагы таматасы Теммоланы Хамзат Масхудоичге, устаз тенги Ёзденланы Хызыр Чукаевичге усталыкк, жашау дерсле бергенлери ючюн да бек ыразыды.

нек сайлаганын сора тургъанма. «Мени башланган класслада Роза Хамидовна Шогенова окутханды. Болмагынанча бир жумушакк, сабыр, ариу тилли устаз эди. Анга кырап этгенме сайлаууму. Умутума жетгенме бек ыразыма. Бир кюн да соккурманмагъанма», - деучюду мени бла ушаккында.

Ол заманда, тёредеча, юч жылы орус тилден бла литературадан окутуп ишлегенден сора Жулдуз Кёнделенни 2-чи номерли школуна кёчгенди. Школну таматасы Атмырзаланы Мухадин Мустафаевич бла завучу Будаиланы Зоя Магомедовнаны кыолунда урунганды. Анда да орус тилден дерсле бергенди. Алай кеси башланган класслада саулуп да малкыар тилде сынау халда окугыны себепли, ана тилине сыймеклиги чексиз болганды.

Жашау ызы бла барганды. Кыард мени жигитими Тырныауз шахарга келтиргенди. Алай бла Жулдуз анда 2-чи номерли школда ишин башлайды, ана тилинде окутады. Талай жылдан сора уа аны Нальчикни педагогика колледжини Тырныаузда ачылган бёлюмюне ишлерге чакырыдыла. Ол кюнне дери школ сабийле бла ишлеп турган устаз, энди уа студентлени алларына келгенинде да,

жунчумайды. Сынамын, акылын, усталыгын да бютон бек хайырлангып, жаш кызычыкканы жашаууну тюрлю-тюрлю дерслерине юйретип башлайды. Колледжни бёлюмо жабылганды уа, 1-чи номерли лицейде ишин башлайды.

Устаз ишине толусунлай не заманда бериледи? Юйорюнде тынчылык болганды, аны ангылагъан, не жаны бла да кёл этдирген, болушан адамы бар эсе. Жулдуз Ахматовнаны баш иеси Жамал да (жаннетли болсун) аллай адам эди. Жулдузга билеклик эте, аны сабийлик умутуна жетдиралганды.

Жулдуз Ахматовнаны дерслери керюмдюлюнюе бла. Сабийлеге билим берюу бла чекленмей, адетни, намысны юсюнден да унутулма жашау дерсле береди. Андан тышында да, ата-анала бла байламлыккы кыаты жюрютеди. «Аланы ишандыра билирге керекди. Жашауларында эм уллу байлыклары сабийлериди да, аланы окута эсенг, жарты жолда кыюймай, кюч салып юйретгенни чынтты усталыкк, адамлыкк да шартха санайма!» - дейди.

Ишибизде не тюрлю байрам кырасакк да, оху да энди сиз, жаш тёлю, бардырыгыз деп, артха турмайды. Жарсыуга, ана тиллерин кёп сабий иги билалмагъан кезиуде бусагытта. Алай, мени жигитим, дерсини ангалатыр ючюн, тюрлю-тюрлю амалланы хайырланады, кёл юлголе бла бегитеди. Аны себепли Жулдуз Ахматовнаны дерслерин окуучула бек жаратадыла. Анала да, сабийлерин школга берирден алга, ана тилден ким

окутуругун соруп, анга берирге итинедиле. Устаз бу даражага жылла бла салгъан кыайыны, уллу сынамы, терен билими, аланы барындан да бег а – ишине сыймеклиги бла жетгенди.

Бусагытта биз жай солуудабыз, алай мени багылы жигитим, бир кюн кыалса да, экинчи кюн манга сёлешип, бир жангы затланы сюзөбиз. Сабийлени тил байлыкларыны айнытыр ючюн, дерсен тышында кыаллай жангы байрамла кыарарыгыбызны да айтабыз. Миллетини бюгонню болумуна, тилибизни унутула баргъанына да жюреги бла жарсыган устаз манга жашауда алапат юлгюдо. Тенглерини, усталаны араларында да намысы бийикде жюрюйдо. Бюгон да онуюна, сёзюне тынгылайдыла, сый бериле.

Мен бу статьяны хазырлай туруп, кеси жумушу бла Жулдуз Ахматовнаны студенттеринден бири Ёзденланы Эльмира сёлешкен эди. Аны ыспас сёзлерин да бери кышарга сыйгенме: «Жулдуз деген ат бу алапат адамга бек келишеди. Сабий жорежде жулдуз жандырган, жашарга, намысы, асыллы болурга юйретген адамды ол. Кертисин айтсам, мен устаз болмазга да болур эдим, аны дерслери болмасала. Атамы кыатылыгы бла тошгенме Жулдуз Ахматовнаны кыолуна. Кёл кыыйын салганды барыбызга да. Анча кызыны усталыккыга тошондоргенден тышында, чынтты таулу тиширчула болурга юйретгенди. Хар бирибизге энчи сёз таба билген керти устазга баш ура, сау болугуз, дейме!»

Ишине кертичини нечюк уллу даражасы. Билим берюуде болдурган жетишимлери ючюн ол кёл махтауга тийишли болганды. Жулдуз Ахматовна жашаууну эм маганалы 45 жылын сабийлени юйретюге жоралаганды. Бюгон а, 1 июльда, Жулдуз Ахматовнаны тууган кюнюдо. Мен жорегимден алгышлай, энтта да кёл жылланы сабийлеге сыймеклигибизни, бизге, ишчи нёгерлеригизге уа терен сынамыгызыны бере урунурча саулыкк тежейме!

Хунерлик

Адамлыгына фахмусу да кыошулуп

Малика кыайын анасы алай этгенди деп, анга кыара сабан сорюргенди. Бюгонюкюде да ол кыайынларын бек сыйгенин, алагъа не жаны бла да хурмет этгенин эллиле биледиле. Аны адамлыкк шартына дагында назмула, жырла тагъарга фахмусу да кыошулады. Аланы жазып а ол мектепде окугынында окуна башлагъан эди. Кертиди, аны биринчи назмулары сёзлени тизе билиу бла чеклене эдиле. Артадан-артха бютон кёп назму жазып башлайды.

Жангоразланы Малика, Бёзюланы Кыарамайны кызы, кёл тенгшлериче, Орта Азияда 1955 жылда тууганды. Малкыар халкыга Кавказга кыайтырга эркиник берилгенде, аланы юйюрлери Хасанияда орналады. Тюгел сегизинчи классны бошагынынчы окуна, Маликаны эрге бердиле. Жашай барганды, юйюрге жаш тууды. Аны больницадан чыккыанлай окуна, кыайын анасы алып, сабий болмагъан кызына береди. Малика жаш эди, улгып, кыайынырлана бет этип, сёз айтмаганды. Болсада жашау уа кыараганды, аналыкк да этгенди. Ол сёлешип башлагъанда уа, анасыны атына «келин» дегенди, ата эгечине уа «анам» деп сёлешгенди. Анга да Малика кёлкыалды этмегенди. Жашы атасыны эгечини ахыр кюннюе дери ёз анасынча ариу керюп, ахыр жолунда тийишлисича ашырганды.

бирге ол кыыз да ёздюргенди, туудукларына да кёз-кыулак болганды. Бусагытта кызы предпринимательлик иш бла кюрешеди. Ана анга да кыолундан келгенича болушанды.

Бюгон Маликаны «Малкыар ташны орнатханга» деген назмусун кеси жазгъанча, торлендирмей, басмалайбыз.

Малкыар ташны орнатханга,
Анга кыыйын салгъаннга,
Тау тёппелени чалгъаннга
Алгыш этеме анга!

Боза аяккы толтуруп,
Тёрде олтурган кыартлагъа,
Жарыкк атхан тангыма
Алгыш этеме анга!

Жарыкк бетли аналагъа,
Эркин санлы атолагъа,
Ёмюр керген кыалагъа
Алгыш этеме анга!

Толгъан айга эришген
Алтын кыолу кызылагъа,
Таудан саркыган суулагъа
Алгыш этеме анга!

Келин келген арбазга,
Алгыш аяк алгъаннга,
Таулу адет тутханнга
Алгыш этеме анга!

Белгили поэт Мусукаланы Сакинат, аны бир-бир назмуларын окугындан сора, булай айтханды: «Сёзсюз, Малика назму жазыууну шарт устасы туююлду, алай аны ол жаны бла билими болмагъанын да эсте аласык, назмулары бир кесек тап халга келтирилселе, ала адамны жорегине жетгенлерин, кёлню кёпторгенин да ангыларга болукуду. Ол а недени десек, Малика халкканы кыанында, жорегинде болганын назмулагъа ушашдырып тизеди. Аны бла жетеди кимни да кёлюне».

– Мен жазган затлагъа назмуладыла деп айтырга жарамаз, анга кёлкыалды этмейме. Болсада ол не да башха адамга жоралап жазгъанымы уа окуу-

сала, бирле жилайдыла, башхала кыуанадыла, ючюнчюлери да ёхтемленедиле. Угъай, мен кесиме поэтке, деп айтырга тилим айланарыкк туююлду. Поэт болур ючюн кёл кыыйналырга, билим алырга да керекди. Мен а акылыма, кёлюме келген сёзлени бирге тиземе, – дейди Малика.

Ол керти да кёллеге жоралап назму жазганды. Аланы араларында Мечиланы Кязим хажи, закый Кыуылланы Кыайсын, белгили хирург Ботталаны Хадис, аскерчи Зокаланы Валерий, предприниматель Бабаланы Кыууан, врач Ёзденланы Мухадин, эки көре Эверестге ёрлеген жигит жашыбыз Ёлмёзаланы Абдулхалим, Олимпиадалада хорлам болдурган Аккайлан Хажы-Мурат, дагында кёл башха белгили жашла, кызыла бардыла. Малика жашагъан эли Хасанияга, анасыны бла атасыны журтлары Бызынгыга, Малкыарга, таулу тилге, аналагъа да жоралап, жюзге жууукк назму жазганды. Аланы араларында орус тилде жазылганды да бардыла.

Аны кюйери да кёлдюле. Аланы зарфха уруп, адамларына береди.

«Бек биринчи назмунг а эсинг демиди?» – деп сорама Маликага. «Хау, ол биргеме окугыган тенглериме жоралана эди. Аны мектепде байрамладан биринде окугынында, малкыар тилден бла адабиятдан

устазыбыз Чочайланы Хусей, кыолуму тутуп, махтаган эди. Андан сора уа бир устазыбызны жангыз кыарындашы ауушады. Ол а кесими да жууугун эди. Мен анга кюй жазгъанма. Ол устаз бюгон да сауду, жолда кыолда керсе да, аны эсгерип, ыспас этиучюдо».

Маликага аллай ыразылыкклары кёлпе айтадыла. Аны бла

ХОЛАЛАНЫ Марзят.

Брифинг

Аскерге чакырыу тыйгычсыз ётгенди

Аскерге алыу жаны бла республикага салынган борчла толтурулгандыла. Жай чакырыуу кезиунде битеу да бирге тюрлю-тюрлю аскер ёлюмлеге минг жаш ашырыллыкды. Аны юсюнден тонене журналистле бла тубешиу-де КъМР-ни аскер комиссары Дмитрий Пахомов айтханды.

Военком билдиргенича, бююнлюкде план 70 процентге толтурулганды, жашла кыралны битеу субъектлерине тюрлю-тюрлю аскер къауумлагга ашырыладыла, ол санда Юг аскер округга да. «Битеу жумушланы 12 июльда бошаргга деп турабыз, жай чакырыу, законнга кёре, 15 июльга дери барады. Бююн да 20 жашны ашырабыз», - дегенди ол.

Быйыл апрельден башлап КъМР-де келишимге кёре аскерде къулукъ этерге суйгенлени сайлау жаны бла пункт ишлейди. Аны башчысы **Виталий Дмитриев** да кытышханды брифингге. Ол айтханыча, аллай мадар аскерде келишим бла къулукъ этерге суйгенлеге жумушланы женгиллетир ючюн къурау-гилтерди.

- Алгын документлени къурау ючюн Владикавказга барыргга керек эди. Анда уа тёрт региондан инсанла келгендиле. Энди уа хар субъектде да энчи жерле къурау-гилтерди, - дегенди ол.

Бизде ол Нальчикде Идаров атлы орамда, 198-чи мекамда орналганды, бююнлюкде толу кючю бла ишлейди.

Вячеслав Дмитриев билдиргенича, законлагга кийирилген тюзетиле кёре, келишим бла аскерге алынырыкъланы жыл санлары 60-ха дери кёбейтилгенди. Алгын а ол 50 жыл бла чекленгенди. «Саулыкъларына да кыралады, эски ауруулары болгъанла алынмайдыла. Келишимге кыол салгъаннга уа ахча тёлениде, тюрлю-тюрлю онгла бериледи. Энци

аскер операцияга кытышхандыла ай сайын 204 минг сомдан аслам тёлениди, аны бла бирге да кёллендириу ахча да бериледи - 195 минг сом», - дегенди ол.

Жылны башындан бери уа келишимни 400-ден аслам инсан къабыл кёлгендиле. Аладан бек тама-тагга 59 жыл толганды.

Журналистлени сорууларына жууапла бере, Дмитрий Пахомов аскер вузлагга окъургга киргенлени саны 150-ден озгъанын билдиргенди. Аны бла бирге орта билим беруу учреждениялагга кирирге суйгенле да бардыла. Асламында жаш адамла аскер-медицина, связь, десант билим берген вузланы сайлайдыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Тутушуу

Спортну устасына жоралап

СССР-ни спортну сыйлы устасы, Европаны чемпиону, Россейни сыйлы тренери Аслан Жанимовну хурметине аталып, Нальчикде грек-рим эм эркин тутушууладан эришиуле бардырылгандыла. Алагга 2008-2009 жыллада туугъан жашчыкыла кытышхандыла.

Кеслерини ауурлукъ эм жыл сан къауумларында майдалланы Темирчиланы Темирлан, Урчукъланы Къурман, Темирлан Нарзанов, Отарланы Мурат бла Залим, Балаланы Таубий, Ислам Болотоков, Къудайланы Тимерлан, Самир Кандалиев бла башхала кытышхандыла.

Жаш гёжефлерибизде – аслам майдал

Ставрополь шахарда эркин тутушуудан «Борцовское братство» деген ат бла эришиу бардырылганды, анга къоншу регионладан жаш гёжефле кытышхандыла.

Анда «Хасания» спорт клубубузда жаруу этгенле да тутушхандыла. Алтын майдалланы Мызыланы Ахсат (25 кг.), Анахаланы Рашит (35 кг.), Бозаланы Къууанч (57 кг.) бла Джангуразланы Шамиль (62 кг.) кытышхандыла. «Доммакъланы» Мызыланы Адам (38 кг.) бла Батчаланы Ансар (42 кг.) алгандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Тамилияны биринчи хорламы

Бу кюнледе Нальчик шахар округда спортну кёкусинкай тюрлюсюнден «Юные надежды» деген ат бла эришиуле бардырылгандыла. Анга Таймазланы Тенгизни кызычыгы Тамилия да кытышханды. Олары «Сатори» спорт клубну атындан барганды. Тренери уа Насыплыланы Тахирди.

Тамилия мындан арысында да, спортда ахшы кёрюмдюлери бла кыуандыра туруу деп ышанабыз.

Бизни корр.

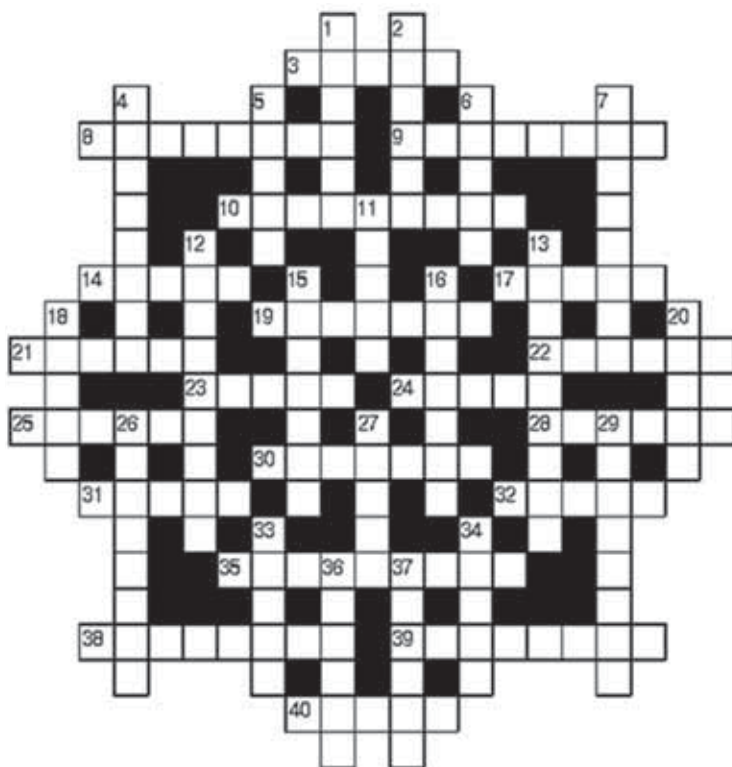
СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 3. Табакъ. 8. Минги тау тийресинде жашаган адам. 9. Алай жигитлеге, атагга да айтодыла. 10. Жюн кыркыгъанда ол тюрлюсю да айырылганды. 14. Ол аяк тюзде болады. 17. Къаууга. 19. Затны, адамны саклаучу. 21. Кызыны, жашны орталарында иш жюрютген адам. 22. Ишни терк этерге талпынуу. 23. Татлы гыржын. 24. Къара агъач. 25. Бёчкеге керек тегерек темир. 28. Абидезге керек зат. 30. Аман кылыкълы, киши суймеген адам. 31. Терекде ёсген гитче кызыл кёгетчикле. 32. Тишируу ат. 35. Къаш-баш туюю. 38. Бизде кыргыз кёкборгга ушаган ат оюн. 39. Тишируу ат. 40. Тышындан келип, юйлю болган адам.

ЁРЕСИНЕ: 1. Неяхсыз туугъан адам. 2. Тылы кёберча, анга къошулган зат. 4. Атны, эшекни аяк жетдиргени. 5. Улуу гебен. 6. Эртте деген магънада жюрютюлген сёз. 7. Ишин тап этерге айтып, биреуден саууга алгъан адам. 11. Къанатлыны буруну. 12. Туркменистанда юзmez тюзле. 13. Эртте жангы келинлени алларына такъган затла. 15. Тюбю эшилген чабыр. 16. Жюк ол шарты бла кыйнайды. 18. Кир-кипчик. 20. Жылла бла жыйлады ол. 26. Тызылда улуу губула жашагъан аллай тау барды дейди нарт хапар, аллай терек да ёседди. 27. Кийикле суйген тузлу жер. 29. Жер юсюнде сууланы иеси тейри. 33. Христиан динде жерге аны бла саладыла. 34. Жылы жерде ёсген кёгет. 36. Европада эрттегили кысха ушок. 37. Индияда жюн къумачны жукъасын чыгарган шахар.

Газетни 75-чи номеринде басмаланган сёзберни жууаплары:

Энине: 1. Садакъ. 6. Къаракъайын. 9. Файда. 10. Балабан. 14. Ахмат. 15. Таула. 16. Бараз. 21. Тары. 22. Къадар. 23. Къантулукъ. 26. Аманатчы. 27. Боран. 28. Ынна. 31. Жалын. 32. Сыргъа. 33. Къуран. 36. Сайлама. 37. Жамуа. 39. Сахначыла. 40. Мырза.
Ёресине: 2. Алам. 3. Абаданла. 4. Марда. 5. Чыдам. 7. Карат. 8. Барамта. 11. Ахырзаман. 12. Батан. 13. Къакъланган. 17. Отлау. 18. Малчы. 19. Заран. 20. Акъсакъ. 24. Чапыракъ. 25. Жоргъа. 29. Тырманчы. 30. Туман. 34. Алтай. 35. Жарлы. 38. Учуз.

Эсгертиу

Бу кюнледе наркотиклени законсуз хайырланууга кыжау карешни чеклеринде «Таза кыбыргыла» деген акция бардырылганды. Ол Нальчикде «Къоз терекле» бахчада Ата журт ючюн жанларын берген комсомолчулага ишленген эсгертмени аллында майданда ётгенди.

Осал кыылыкъза кыжау бирча сюелурге

Анга кырал эмда толтуруучу власть органланы, Кёп тюрлю жумушла тамамлаган жаш тёлю араны, КъМР-ни Волонтерлукну айнытуу жаны бла ресурс арасыны, республиканы Саулук саклау министерствосуну «Жамауатны саулугун саклау, алггадан мадарла этиу, медицина аналитика эмда информация технологиялары арасыны», «М Драйв», «Точка опоры» жамауат биригуулени келечилери, студентле, спортчула, волонтерла да кыатышхандыла.

наркотиклени 80 минг жаш бла кыыз хайырланады, аллай бири да дуниядан кетеди».

Ол КъМР-ни Жаш тёлюно ишлери жаны бла министерствосуна, спортчулага бла тренерлеге да алагга хар жаны бла да себеллик этгенлери ючюн ыразылыкын билдиргенди.

«Точка опоры» жамауат биригуно башчысы Ратмир Каров а жаш адамланы саулуклу жашауну сайларга, спорт бла кюреширге чакырганды. «Адамга саулукдан уллу байлык жокъду, аны жаш замандан окуна сакларга керекди. Наркотикле, аллай башха уула да саулукну бузадыла. Бек аمانы уа – наркоманланы кеслерине не кыдар кёп жашны бла кызыны кшошарга кюрешигенлериди. Бизни борчубуз – ол затны жолун кесуидю», – дегенди ол.

Андан сора келгенле, кыауулагга юлешинди, волонтерла эмда КъМР-де Ич ишле министерствода кыулук этгенле бла бирге Нальчикни орамларына атлангандыла. Ала юйлени кыбыргыларынды наркотиклени кыйда табарга боллугун билдирген жазууланы табып, аланы кырып кетерликдиле.

Ол кюн киберпатруль диспетчер пункт да ишлегенди, ары ким да жазууланы эмда ала боялгандан сора суратланы да жиберирге боллукъ эди.

Ахырында уа Къоз терек бахчаны жауа жолларынды биринде «Спорт дозор» деген ат бла билим-спорт оюн бардырылганды.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Солуу

Къабарты-Малкъар – алчыланы санында

Республиканы Курортла эм туризм министерствосуну сайтында билдирилгенича, төрт жылны ичинде Россейни ичинде туристлени саны 50 процентге кёбейгенди. Сбераналитиканы эсеплерине кёре, эм уллу ёсюм Кыарачай-Черкесдеди (3,1 кереге), Кыабарты-Малкъар (2,2 кереге) экинчиди, ючюнчю жерде уа Тюмень областды (1,8 кереге).

Эм кёп адам Москвага келирге сюйгенди, быйыл жолочулукъга чыкыганланы 13,6 проценти ара шахарда, 12,7 проценти уа аны областында солугандыла. Санкт-Петербургну – 8,6 проценти, Краснодар крайны уа 7,1 проценти сайлагандыла.

Сбераналитика эсеплени 106 миллион алыучу бла 6 миллион организация этген сайлаулагга кёре жыйышдырады, ол тюрлю-тюрлю рыноклада болумну ачыкларга он береди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Учредительле: Кыабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары), ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактору орунбасары), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь), МУСУКАЛАНЫ Сакнаит, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Зухура, УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 40-03-24. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.
Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кыруулау жаны бла Кыабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893
Газетни басмага "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике кёре 19.00 саггада кыол салынады. 20.00 саггада кыол салынганды.
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГАНЛА:
Османланы Хайса - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2,3,11-чи бетле), Ахматланы Люоза (4,9-чу бетле), Геляланы Вала (10,12-чи бетле) – корректорла.
Тиражы 1424 экз. Заказ № 1412
Баггасы эркинди.

РЕДАКЦИЈНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы: elbor_50@mail.ru

Жетишим

Сайлаулары – башха, итинилери – бир

Школлада ахыр кыонгуроу кыагылып бошалганлы алай кёп заман озмаганды. Энди мектеплени бошаганлага деп кыуралган кыуанчлы ингириле да ётдюле. Аггесттарын алып, кёп жаш адам жашауну уллу жолауна атланганды. Келир заман а кёп умутла туудурады.

Илияс.

Бир юйорден бир жылга экеулен мектепни бошاپ чыкыган кезиуле артык кёп болмаучудула. Аллай ишни быйыл Герузаланы юйорлери сынаганды. Аланы жашлары Ибрагим бла Илияс Огъары Малкъарда Абайланы Мусос атлы 2-чи номерли мектепни алтын майдаллага бошагандыла. Аланы кыарындашлагга Черек районну администрациясыны башчысы Кыулбайланы Алан бергенди.

Ибрагим.

Ибрагимни бла Илиясны класс башчылары Тетууланы Мадина Рамазановна эмда биринчи устазлары Мусулканы Фатима Хажимуратовна да кыуанганларын букъдурмагандыла, жашланы таза жюректен кызыу алгышлагандыла.

Кыарындашланы жыл санларында башхалык жаланда бир жылды. Анга да кыарамай, ала экиси да ата-аналарын, устазларын да ахшы окуулары, адеплиликлери, тизгинликлери бла биринчи кюнден окуна кыуандырып тургандыла, тюрлю-тюрлю олимпиадалага, конкурслага да тире кыатышхандыла.

устазды, «Точка роста» арагга башчылыкъ этеди.

Алда жашланы бийик окъуу юйле саклайдыла. Ала башха-башха усталыкъланы сайлагандыла, алай муратлары уа бирди – иги билим алып чыгарга.

Люба АДИЛОВА.

Кыайгырыу

Болушлукну кыыйматын кётюрюрча

Россейни Социал фондунда (СФ) регионда бёлюмо адамланы тилеклерин бла тарыгыуларын билиу жаны бла ишге уллу магына береди. Клиент службаланы келечилери алагга болушлук этерге дайым да хазырдыла. 2023 жылны аллында башлап ала 43 минг ишге кыарагандыла, аладан 39 минги электрон халда жиберилгенди.

Соруула бла контакт-арагга 8 800 200 06 70 номер бла сёлеширге жарайды, алай энчи ангылатуула ала «код сёзю» айтханларынды сора этиледиле. Аны фонду бёлюмоне барып неда Социал фонду сайтында инсанны энчи кабинетине кирип билирге боллукъду. Телефон номерден сёлешгенден кыошак шартла изленмейдиле. Башха номерден сёлешгенлеге паспортларыны бла СНИЛС-ни шартларын айтырга тошерикди.

Соруулагга жууапны электрон приёмныде алырга да онг барды. Аны ючюн фонду сайтында неда мобил кыошакда – «Социал навигатор» - жазарга керекди. Сорууланы социал сетельде да берирге жарайды, фонду «Вконтакте», «Одноклассники» бёлюледе эм Телеграмда аккаунтары бардыла.

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.